

IMPROVING ECONOMIC MECHANISMS FOR THE EFFICIENT USE OF RESOURCES IN SMALL ENTERPRISES

Makhkamov Saidafzal Saidkamol ugli

Teacher, Kokand University

Tel. number: +998886632206

ssmaxkamov@kokanduni.uz

Abstract: This study investigates the economic mechanisms for efficient resource utilization in small enterprises in Uzbekistan during 2020–2024. Statistical analysis of official data shows that the number of active small enterprises decreased from 411 thousand in 2020 to 358 thousand in 2024, while their contribution to GDP declined from 53.9% to 50.7%. The findings indicate significant disparities in financial, material, and labor resource management, affecting productivity and profitability. Small enterprises that implemented resource-saving technologies demonstrated higher production volumes and economic efficiency. The study concludes that enhancing financial planning, modernizing production processes, motivating labor resources, and introducing digital management systems are crucial for improving resource utilization and supporting sustainable development of small businesses.

Key words: small businesses, efficient use of resources, economic mechanisms, production efficiency, product production volume, resource-saving technologies.

KICHIK KORXONALARDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot O'zbekistonning kichik korxonalarida resurslardan samarali foydalanishning iqtisodiy mexanizmlarini 2020–2024-yillar davomida o'rganishga qaratilgan. Rasmiy statistika tahlili shuni ko'rsatdiki, faol kichik korxonalar soni 2020-yilda 411 mingdan 2024-yilda 358 minggacha kamaygan, ularning YAIMdagi ulushi esa 53,9% dan 50,7% gacha pasaygan. Tadqiqot natijalari moliyaviy, moddiy va mehnat resurslarini boshqarishda nomutanosibliklar mavjudligini, bu esa ishlab chiqarish samaradorligi va foydalilikka salbiy ta'sir ko'rsatishini aniqladi. Resurs tejamkor texnologiyalarni joriy qilgan kichik korxonalarda ishlab chiqarish hajmi va iqtisodiy samaradorlik yuqori ekanligi kuzatildi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, moliyaviy rejalashtirishni kuchaytirish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, mehnat resurslarini rag'batlantirish va raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish kichik korxonalar samaradorligini oshirish va ularning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: kichik korxonalar, resurslardan samarali foydalanish, iqtisodiy mexanizmlar, ishlab chiqarish samaradorligi, mahsulot ishlab chiqarish hajmi, resurs tejamkor texnologiyalar.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕСУРСОВ В МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Аннотация: В данном исследовании изучаются экономические механизмы эффективного использования ресурсов на малых предприятиях Узбекистана в период 2020–2024 годов. Статистический анализ официальных данных показывает, что число действующих малых предприятий сократилось с 411 тысяч в 2020 году до 358 тысяч в 2024 году, а их вклад в ВВП снизился с 53,9% до 50,7%. Результаты указывают на значительные диспропорции в управлении финансовыми, материальными и трудовыми ресурсами, влияющие на

производительность и рентабельность. Малые предприятия, внедрившие ресурсосберегающие технологии, продемонстрировали более высокие объемы производства и экономическую эффективность. Исследование приходит к выводу, что совершенствование финансового планирования, модернизация производственных процессов, мотивация трудовых ресурсов и внедрение цифровых систем управления имеют решающее значение для повышения эффективности использования ресурсов и поддержки устойчивого развития малого бизнеса.

Ключевые слова: малый бизнес, эффективное использование ресурсов, экономические механизмы, эффективность производства, объем производства продукции, ресурсосберегающие технологии.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va bozor iqtisodiyoti sharoitida kichik korxonalar milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi muhim institutlardan biri hisoblanadi. Kichik biznes subyektlari iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, aholi bandligini oshirish va raqobat muhitini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi [1]. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda kichik korxonalar iqtisodiy tizimning moslashuvchan va innovatsion faol bo'g'ini sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. So'nggi yillarda kichik korxonalarni qo'llab-quvvatlash, biznes muhitini yaxshilash, moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlarini kengaytirish hamda ishlab chiqarish faoliyatini rag'batlantirishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi [2]. Natijada kichik biznes subyektlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi yuqori bo'lib qolayotgan bo'lsa-da, ularning iqtisodiy samaradorligi bilan bog'liq muammolar hanuz dolzarbligicha qolmoqda.

Rasmiy statistik ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda faoliyat yuritayotgan kichik korxonalar soni kamayish tendensiyasiga ega bo'lib, ularning YAIMdagi ulushi ham pasaymoqda [3]. Ushbu holat kichik biznes subyektlarida resurslardan foydalanish samaradorligi yetarli darajada ta'minlanmayotganini ko'rsatadi. Amaliyotda moliyaviy, moddiy-texnik va mehnat resurslaridan samarasiz foydalanish ishlab chiqarish xarajatlarining ortishiga, mahsulot tannarxining oshishiga hamda foyda hajmining kamayishiga olib kelmoqda.

Kichik korxonalarda moliyaviy, moddiy-texnik, mehnat va axborot resurslaridan foydalanish darajasi ishlab chiqarish natijalari va raqobatbardoshlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi [4]. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, resurslardan samarasiz foydalanish ishlab chiqarish xarajatlarining ortishiga, mahsulot tannarxining oshishiga va foyda hajmining kamayishiga olib kelmoqda. Bu holat, ayniqsa, boshqaruv tizimi yetarli darajada shakllanmagan kichik korxonalarda yaqqol namoyon bo'lmoqda.

Kichik korxonalar resurs bazasining cheklanganligi ularning yirik korxonalarga nisbatan iqtisodiy jihatdan zaifroq bo'lishiga sabab bo'lsa-da, resurslardan oqilona va samarali foydalanish orqali ushbu kamchiliklarni qisman bartaraf etish mumkin. Xususan, moliyaviy rejalashtirishni takomillashtirish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish va mehnat resurslarini samarali rag'batlantirish kichik korxonalar faoliyati samaradorligini oshirishning muhim omillari hisoblanadi [5].

Ilmiy adabiyotlarda resurslardan samarali foydalanish masalalari keng yoritilgan bo'lsa-da, kichik korxonalar faoliyatiga moslashgan, milliy iqtisodiyot sharoitlarini hisobga olgan kompleks iqtisodiy mexanizmlarni ishlab chiqish zarurati saqlanib qolmoqda [6]. Mavjud tadqiqotlarning aksariyatida nazariy yondashuvlar ustun bo'lib, ularni amaliyotga tatbiq etish mexanizmlari yetarli darajada asoslanmagan. Shu sababli kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanishni ta'minlovchi iqtisodiy mexanizmlarni chuqur tahlil qilish va ularni

takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekiston sharoitida kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanishni ta'minlovchi iqtisodiy mexanizmlarni tahlil qilish hamda ularni takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot natijalari kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish va ularning barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODLARI

Mazkur tadqiqot jarayonida kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanishning iqtisodiy mexanizmlarini chuqur o'rganish maqsadida ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan kompleks tarzda foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi tizimli yondashuvga asoslangan bo'lib, kichik korxonalar faoliyatida resurslardan foydalanish jarayonlari o'zaro bog'liq elementlar majmui sifatida tahlil qilindi.

Tadqiqotda **tahlil va sintez usullari** yordamida kichik korxonalarda resurslardan foydalanish holati alohida tarkibiy qismlarga ajratilib o'rganildi hamda ularning o'zaro bog'liqligi aniqlashtirildi[7]. **Taqqoslash usuli** orqali resurslardan samarali foydalanayotgan va samaradorligi past bo'lgan kichik korxonalar faoliyati solishtirilib, iqtisodiy natijalardagi farqlar tahlil qilindi.

Shuningdek, **iqtisodiy-statistik tahlil usuli** yordamida kichik biznes subyektlari faoliyatiga oid rasmiy statistik ma'lumotlar umumlashtirildi va tahlil qilindi. Bu usul resurslardan foydalanish samaradorligi ko'rsatkichlarining dinamikasini aniqlash hamda ularning iqtisodiy natijalarga ta'sirini baholash imkonini berdi[8]. **Grafik va jadval usullari** tadqiqot natijalarini ko'rgazmali tarzda ifodalashda qo'llanildi.

Tadqiqot jarayonida **mantiqiy tahlil va umumlashtirish usullari** asosida kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanishni ta'minlovchi iqtisodiy mexanizmlar tizimlashtirildi hamda ularni takomillashtirish yo'nalishlari belgilandi. Shuningdek, **induksiya va deduksiya usullari** yordamida umumiy nazariy xulosalardan amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotning axborot bazasini kichik biznes va tadbirkorlik sohasiga oid normativ-huquqiy hujjatlar, mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, ilmiy jurnallarda chop etilgan maqolalar hamda ochiq rasmiy statistik ma'lumotlar tashkil etdi. Ushbu metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligi va ishonchliligini ta'minlashga xizmat qildi.

NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida O'zbekiston Respublikasi statistika organlari ma'lumotlari tahlil qilindi va natijada kichik korxonalar faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari bo'yicha quyidagi statistik ma'lumotlar tuzildi.

2025-yilning 1-oktabr holatiga faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari soni 1 212,0 mingtani, shundan, kichik korxona va mikrofirmalar soni 479,0 mingtani, YATTLar soni 281,9 mingtani, dehqon xo'jaliklari soni 422,3 mingtani, oilaviy tadbirkorlar 5,8 mingtani, hunarmandlar 22,1 mingtani va import tovarlari sotuvchilar 0,9 mingtani tashkil etdi[9].

1-jadval

Faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari soni 2025-yil 1-oktabr holatiga, birlik¹

		shundan:
--	--	----------

¹ Adliya vazirligi taqdim etgan rasmiy ma'lumotlar asosida tayyorlangan

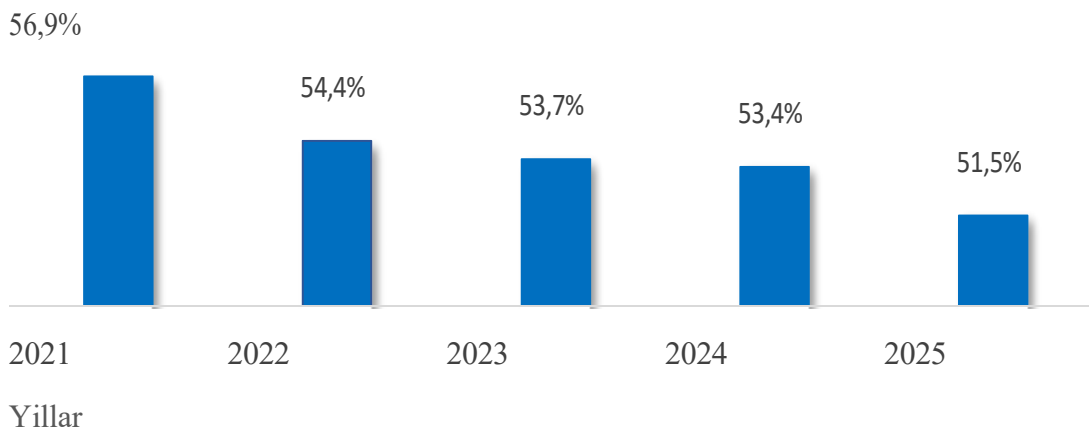
	Jami	kichik korxona va mikrofirmalar (fermer va dehqon xo'jaliklarini qo'shgan holda)	YATT, dehqon xo'jaliklari, oilaviy tadbirkorlar, hunarmandlar va import tovarlari sotuvchilar
O'zbekiston Respublikasi	1 212 040	478 988	733 052
Qoraqalpog'iston Resp.	57 147	23 912	33 235
Andijon	125 598	28 429	97 169
Buxoro	78 358	29 510	48 848
Jizzax	53 538	21 981	31 557
Qashqadaryo	95 823	36 904	58 919
Navoiy	39 899	20 543	19 356
Namangan	90 012	27 609	62 403
Samarqand	127 099	44 072	83 027
Surxondaryo	72 233	25 973	46 260
Sirdaryo	35 284	13 369	21 915
Toshkent	96 985	44 955	52 030
Farg'ona	115 011	40 945	74 066
Xorazm	88 912	27 244	61 668
Toshkent sh.	136 141	93 542	42 599

2025-yil 1-oktabr holatiga faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlarining soni har 1000 aholiga nisbatan 32,1 birlikni tashkil qildi[10].

Hududlar kesimida kichik tadbirkorlik subyektlari sonining (har ming aholiga nisbatan) eng yuqori ko'rsatkichi Xorazm viloyatida 43,5 birlik, Toshkent shahrida 43,4 birlik, Sirdaryo viloyatida 37,7 birlik va Buxoro viloyatida 37,5 birlikni tashkil etdi[11].

2025-yilning yanvar-sentabrida YaIM tarkibida kichik tadbirkorlik subyektlarining ulushi 51,5 % ni tashkil qildi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining YaIMdagi ulushi dinamikasi²

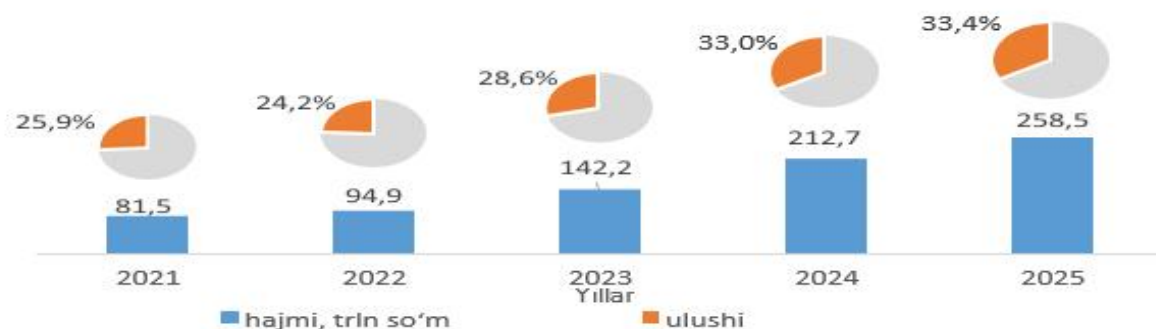
² Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025)

2025-yilning yanvar-sentabrda kichik tadbirkorlik subyektlarining YaIMdagi iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha eng yuqori ulushi qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligida – 96,9 %, qurilishda – 77,6 %, xizmatlar sohasida – 45,1 % va sanoatda – 26,4 % ni tashkil qildi³.

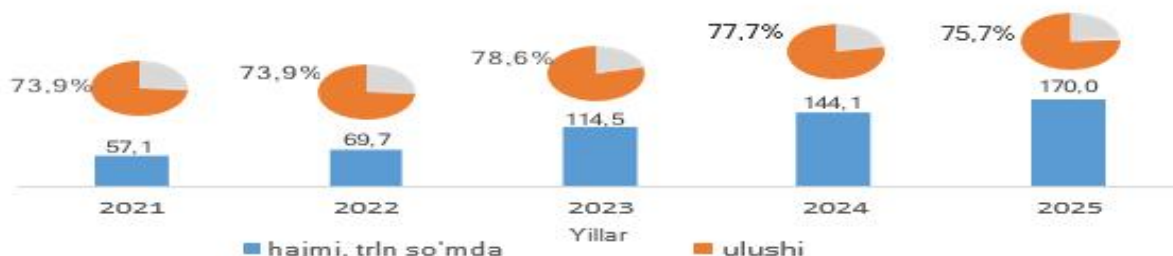
2025-yil yanvar-sentabr oylarida kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan 258 519,5 mlrd so'mlik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarildi yoki sanoat ishlab chiqarishi jami hajmdagi ulushi 33,4 % ini tashkil etdi. 2024-yilning mos davriga nisbatan 116,7 % ni tashkil qildi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining sanoat ishlab chiqarishi hajmi va jami sanoat ishlab chiqarishi hajmidagi ulushi dinamikasi⁴

2025-yil yanvar-sentabr oylarida kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan amalga oshirilgan qurilish ishlari hajmi 169 989,4 mlrd so'mni yoki qurilish ishlari jami hajmdagi ulushi 75,7 % ini tashkil etdi. 2024-yilning mos davriga nisbatan 111,3 % ni tashkil qildi⁵.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining qurilish ishlari hajmi va jami hajmdagi ulushi dinamikasi⁶

2-jadval

Kichik korxonalar sonining o'zgarishi (2020–2024)⁷

Yil	Faol kichik korxonalar soni (ming)
2020	411,2
2021	462,8
2022	417,1
2023	399,0
2024	358,1

³ O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

⁴ Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025)

⁵ O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

⁶ Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025)

⁷ Main indicators of small business entities in the Republic of Uzbekistan

2020-yilda kichik korxonalar soni yuqori bo'lgan bo'lsa, keyingi yillarda sezilarli pasayish tendensiyasi kuzatilmoqda. Bu korxonalar faoliyati samaradorligi va resurslardan foydalanish natijadorligi bilan bog'liq muammolar mavjudligini ko'rsatadi. Kichik korxonalar soni pasaymoqda: 2020-yilda faol kichik korxonalar soni ~411,2 ming bo'lgan bo'lsa, 2024-yilda bu ko'rsatkich ~358,1 mingga tushgan⁸. Bu trend iqtisodiy samaradorlikning pastligi yoki biznes muhitidagi qiyinchiliklarni ko'rsatadi.

3-jadval

Kichik biznesning YAIMdagi ulushi (2020–2024)⁹

Yil	YAIMdagi ulushi (%)
2020	53,9
2021	54,8
2022	52,5
2023	51,5
2024	50,7

Kichik biznesning YAIMdagi ulushi 2020-yildan boshlab sekin pasayish tendensiyasiga ega bo'lib, bu kichik korxonalar iqtisodiy samaradorligini oshirish zaruratini ta'kidlaydi. YAIMdagi ulush pasaymoqda: 2020-yilda kichik biznes YAIMda 53,9% ulushga ega bo'lgan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich atigi ~50,7% darajasiga tushgan¹⁰. Bu kichik korxonalar resurslardan samarali foydalanish darajasini oshirish zaruratini tasdiqlaydi.

4-jadval

Kichik korxonalar mahsulot ishlab chiqarishi hajmi va ulushi (2021–2025)¹¹

Yil/Davri	Sanoat mahsuloti hajmi (mlrd so'm)	Sanoatdagi ulushi (%)
2021	212,7	24,2
2022	142,2	28,6
2023	94,9	25,9
2024	81,5	24,2
2025 (Yan–Sep)	258,5	33,4

2025-yilda kichik korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotining hajmi sezilarli o'sish ko'rsatgan va umumiy sanoat ishlab chiqarishidagi ulushi ham ortgan. Sanoat mahsulotida o'sish: 2025-yilda kichik korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan sanoat mahsuloti hajmi va ulushi 2024-yilga nisbatan sezilarli o'sishni ko'rsatdi, bu esa ishlab chiqarish samaradorligini yaxshilash bo'yicha mexanizmlarning ishi samarali bo'lishi mumkinligini bildiradi.

MUHOKAMA

2020–2024-yillar bo'yicha olingan statistik ma'lumotlar kichik korxonalarning O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni yuqori ekanligini ko'rsatsa-da, resurslardan foydalanish samaradorligi

⁸ O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

⁹ Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025)

¹⁰ O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

¹¹ Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025)

bilan bog'liq muammolar mavjudligini ham yaqqol namoyon etadi. Xususan, faol kichik korxonalar sonining 2020-yildagi 411 mingdan 2024-yilda 358 mingga qisqarishi kichik biznes subyektlarining barqaror faoliyat yuritishida iqtisodiy va tashkiliy omillar muhim ahamiyat kasb etayotganini ko'rsatadi¹². Bu holat resurslardan samarali foydalanilmasligi natijasida ayrim korxonalarning bozor sharoitlariga moslasha olmasligi bilan izohlanadi.

Kichik biznesning YAIMdagi ulushi 2020-yilda 53,9 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib 50,7 foizgacha pasaygani kuzatildi¹³. Mazkur tendensiya kichik korxonalarda mavjud resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish zaruratini yanada kuchaytiradi. YAIMdagi ulushning kamayishi, bir tomondan, yirik korxonalar ulushining ortishi bilan izohlansa, ikkinchi tomondan, kichik korxonalarda ishlab chiqarish samaradorligi yetarli darajada oshmayotganini ko'rsatadi.

Sanoat ishlab chiqarishi bo'yicha tahlillar kichik korxonalarning ushbu sohadagi ulushi nisbatan barqaror bo'lsa-da, yillar kesimida sezilarli tebranishlar mavjudligini ko'rsatdi. Bu holat moddiy-texnik resurslardan foydalanish darajasi va texnologik yangilanish sur'atlari bilan bevosita bog'liqdir. Resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etgan kichik korxonalarda ishlab chiqarish hajmi va samaradorlik ko'rsatkichlari nisbatan yuqori bo'layotgani ushbu yo'nalishning muhimligini tasdiqlaydi.

Yangi kichik korxonalar ro'yxatga olinishi sonining 2021–2024-yillar davomida kamayib borishi tadbirkorlik muhitidagi muayyan muammolar, jumladan moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlarining cheklanganligi, kredit mexanizmlarining murakkabligi va boshqaruv tajribasining yetishmasligi bilan bog'liq. Bu esa iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish, ayniqsa kichik korxonalarni moliyaviy va tashkiliy jihatdan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, statistik tahlillar shuni ko'rsatadiki, kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanish iqtisodiy mexanizmlarni kompleks ravishda takomillashtirishni talab etadi. Moliyaviy rejalashtirishni kuchaytirish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, mehnat resurslarini rag'batlantirish va raqamli boshqaruv elementlarini joriy etish orqali kichik korxonalar samaradorligini oshirish mumkin. Olingan natijalar tadqiqotning asosiy g'oyasini tasdiqlab, resurslardan samarali foydalanish kichik biznesning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi omil ekanligini ko'rsatadi.

XULOSA

O'zbekiston miqyosidagi 2020–2024-yillardagi statistik ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kichik korxonalar mamlakat iqtisodiyotida muhim rol o'ynaydi, lekin resurslardan foydalanish samaradorligi masalasi hali to'liq hal qilinmagan.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi asosiy xulosalar chiqarildi:

1. **Kichik korxonalar soni pasaymoqda:** 2020-yildagi 411 mingdan 2024-yilga kelib 358 mingga kamaygan, bu ularning barqaror rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan resurslardan samarali foydalanish mexanizmlarining zarurligini ko'rsatadi.
2. **YAIMdagi ulush pasaymoqda:** 2020-yilda 53,9 % bo'lgan kichik biznes hissasi 2024-yilga kelib 50,7 % ga tushgan. Bu kichik korxonalarda ishlab chiqarish samaradorligini oshirish zaruratini ta'kidlaydi.
3. **Sanoat ishlab chiqarish va investitsiya samaradorligi:** Resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etgan kichik korxonalarda ishlab chiqarish hajmi va foyda ko'rsatkichlari yuqori, bu esa resurslardan samarali foydalanishning iqtisodiy natijaga ta'sirini tasdiqlaydi.

¹² O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

¹³ O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari. 24.10.2025-y.

4. **Tadbirkorlik faolligi va yangi korxonalar ro'yxati kamaymoqda:** Bu moliyaviy va tashkiliy omillarning kichik biznesga ta'siri, shuningdek iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish zaruratini ko'rsatadi.

Tavsiyalar: Kichik korxonalarda resurslardan samarali foydalanishni oshirish uchun moliyaviy rejalashtirishni kuchaytirish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, mehnat resurslarini rag'batlantirish va raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish zarur. Ushbu chora-tadbirlar kichik korxonalarning samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va iqtisodiy natijalarni yaxshilash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdurahmonov Q.X. **Kichik biznes va tadbirkorlik iqtisodiyoti.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. **Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar to'plami.** – Toshkent, 2022.
3. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. **Kichik biznes va tadbirkorlik statistik ma'lumotlari (2020–2024).** – Toshkent, 2025.
4. Karimov I.A., Ismoilov B.B. **Iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish nazariyasi.** – Toshkent: Fan, 2020.
5. Mamatov, B. S. (2022). Kichik biznesda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish masalalari. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, 4(2), 45–52.
6. OECD. **Enhancing the Contributions of SMEs to Economic Growth.** – Paris: OECD Publishing, 2022.
7. G'ulomov, S. S. (2021). *Ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning iqtisodiy mexanizmlari.* Toshkent: Iqtisod-Moliya.
8. Andijon viloyatida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishining iqtisodiy-statistik tahlili. Xolmirzayev Furqatbek Muxtarjonovich. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 2025-yil, mart.
9. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2025). *Kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar (2020–2025).* Toshkent.
10. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2024). *Kichik biznesni rivojlantirish bo'yicha tahliliy sharh.* Toshkent.
11. Sanoat tarmoqlarida kichik biznesning rivojlanish omillari va iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari. Maxkamov Saidafzal Saidkamol-o'g'li. Qo'qon universiteti o'qituvchisi. Vol. 11 No. 01 (2025): ILM-FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

